

Estat de constant excepcionalitat democràtica

Quan es publiqui el «Recull de Textos Bàsics del Procés cap a la Independència», que serà bibliografia obligatòria, entre d'altres, a les facultats de Ciències Polítiques, de Dret, d'Història, de la República de Catalunya, ja us ben puc assegurar que hi figurarà, en lloc destacat, la «Declaració de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, filial de l'IEC, arran de la sentència del Tribunal Suprem, del 12 de juny del 2012», feta pública el 21 de juny següent.

La sentència en qüestió atemptava greument contra la situació de la llengua catalana, fins i tot quan estava ben fresc el record de la sentència del Tribunal Constitucional respecte l'Estatut d'Autonomia.

La declaració de la SCEJ era d'una contundència i una clarividència absolutes. Sempre he tingut ben present, concretament, aquest paràgraf que passo a reproduir en la seva totalitat:

«No és admissible que Catalunya visqui en una situació de constant excepcionalitat democràtica per la manca d'unes institucions judicials arrelades al país, els drets col·lectius i les llibertats dels ciutadans. S'ha de posar fi a aquesta situació de manca de llibertat i de respecte a la voluntat popular lliurement expressada. La garantia de la justícia es basa en la independència dels tribunals però cal també que a Catalunya hi hagi un sistema judicial adaptat a la realitat i als anhels del país que sigui tributari del sistema jurídic construït lliurement per la voluntat popular, que és necessari perquè hi hagi una veritable democràcia i respecte a l'Estat de dret. Sense arrelament al país i a la societat no hi ha justícia.»

Brutal, oi? Sense una justícia pròpia, no hi ha justícia, hi ha colonialisme judicial. I això és el que patim avui en dia i ho veiem des de fa setmanes per la televisió.

Però, lògicament, des d'aquest article no plantegem reformar la (in)justícia espanyola. Proposem extirpar-la, per ser un veritable tumor en la societat catalana. Una (in)justícia en nom d'un Cap d'Estat que va cridar a la repressió dels catalans i impartida per funcionaris (jutges i Magistrats), la immensa majoria

dels quals són forasters, no són «de la terra», que no estan arrelats i no coneixen ni valoren el societat catalana. Són gent que saben que, si volen promocionar, han d'emetre sentències conformes amb els alts tribunals espanyols amb seu a Madrid. O han de seguir fil per randa les «suggerències» policials de comissaris superiors, sota el risc de ser imputats per prevaricació, si no les segueixen. Molts d'ells veuen la seva destinació a jutjats catalans, com una condemna a treballs forçats i fan tot el possible per demanar el trasllat així que compleixen els requisits exigits. La destinació fora de Catalunya, en aquest sentit, és vist com un alleugeriment mentre no arriba la més que desitjada destinació a qualsevol jutjat de Madrid, atesa la lògica eminentment centralista de l'organització del poder judicial espanyol.

Però l'estat de constant excepcionalitat democràtica, no només es dona ara, set anys després, en l'àmbit judicial. De forma corregida i augmentada, pels efectes de l'aplicació del 155, particularment, també s'ha extès a l'àmbit parlamentari, al policial, al fiscal, al mediàtic, i en general a totes les esferes. La prova més feiaent va ser la destitució del President i del Govern, i la convocatòria d'unes noves eleccions, amb l'esperança, que no es va produir, d'una derrota dels partits republicans.

Enfront aquesta estratègia, però, Catalunya planta cara de forma convincent. La internacionalització de la causa catalana és cada cop més rotunda, en gran part gràcies a la immensa tasca que es fa des del Consell per la República, i pel President Carles Puigdemont.

Per altra banda, la fortalesa electoral del republicanisme és imparabile. Com es veurà en els propers comicis.

En aquest sentit, Reagrupament crida a votar, en les eleccions del 28 d'abril, Junts per Catalunya, per tal d'afermar l'estratègia del President Puigdemont i del Consell per la República.

Josep Sort
President de Reagrupament

Sumari

Altsasu

per Josep Felip

PÀGINA 2

Vic: una ciutat peculiar

per Josep Ramon Soldevila

PÀGINA 3

Groc

per Teresa Casals

PÀGINA 4

Odi

per Pilar Altarriba

PÀGINA 5

Un dissabte amb en Toni Albà

per Albert Aragonès

PÀGINA 6

I més...

La secció habitual de llibres a càrrec de Pere Torra

Altsasu

El propassat diumenge vint-i-quatre de març vaig tenir especial interès en assistir a la manifestació de suport a les famílies i els mateixos joves d'Altsasu condemnats per la justícia espanyola. Feia molt temps que no anava de visita al País Basc i en particular a les zones rurals, tant d'interior com de costa. La darrera vegada que vaig fer aquest viatge, sobre l'any 1990, feia estremir la situació; les cartelleres als ajuntaments, les pintades, la situació de confrontació...etc. Recordo que la conclusió que vaig treure per mi mateix és que aquesta situació s'havia de revertir ja que era impossible tirar endavant una societat lliure, plena, independent, rica, pacífica..., amb la situació que es donava en aquell temps i espai. Una segona conclusió era que en cap cas volia pel meu país -i per cap- una situació com aquella que vaig viure.

El dia vint-i-quatre vaig veure una situació diferent a la de 1990, de totes les vivències, comentaris, converses...etc, no hi havia cap intenció de reviure ni de retornar a aquells temps ni a aquelles situacions. El que sí que vaig comprovar és la negativa dels assistents a voler conviure, a voler formar part d'una societat, d'una comunitat estructurada i que ara coneixem com Estat Espanyol. Una negativa que es fonamenta, no en una parla diferent, no en una identitat diferent, no en una idea o proposta de classe...; la negativa de voler conviure es fonamenta en el

profund sentiment i convicció d'injustícia en tots els ordres. Una injustícia d'aquest Estat Espanyol, que hauria de ser també el nostre, i que el que fa és girar-se contra nosaltres..., contra aquells que parlem diferent, que pensem diferent, que actuem diferent, que sentim diferent, que tenim un caràcter col·lectiu (si és que això existeix) diferent. Un Estat que es gira de forma virulenta, amb totes les seves poderoses estructures; administratives, judicials, legals, coactives... etc. etc. El cas dels joves d'Altsasu no és res més que l'expressió extrema d'aquest Estat que veu en perill la seva pròpia existència. El mateix Estat coneix molt bé que hi ha dos comunitats, la de cultura basca i la de cultura catalana que no volen conviure amb la de cultura castellana que l'assimilen a la totalitat de la cultura espanyola. No reconeixen "Las Españas". El poder de cultura castellana únicament vol una Espanya i això no crec que ho aconseguixin mai i menys ara que s'ha tret la cara amable i dialogant, si és que alguna vegada l'ha tingut. Quan hi ha hagut un punt de trobada entre aquestes tres comunitats, que juntament amb la gallega, conformen la constitució material del que podríem denominar pobles d'Espanya, la comunitat castellana ho entén com un punt d'arribada i de màxims i la resta de comunitats (bascos i catalans) ho entenem com un punt de sortida i de mínims. A partir d'aquí qualsevol moviment

per qualsevol de les dues comunitats comporta una situació d'allunyament, de distanciament, de total incomprensió. El problema de fons es que el camí que empra, a partir del primer punt de trobada, la comunitat de cultura castellana és sempre una tornada enrere. Les altres dues volen tirar endavant. La primera no es qüestiona la monarquia, la idea d'igualtat en el marc de la diversitat i de llibertat, el sentit jeràrquic de qualsevol relació, sigui laboral, familiar, amical. Els seus trets atàvics més rancis; el toros, les processons, el tricorni dels civils...etc no són qüestionats, ja no diguem revisats. Atesa la distància cada vegada més gran entre les dues comunitats i a la vista de les coses únicament hi ha dos opcions; o independència o repressió. L'Estat Espanyol, en particular a partir de la situació de l'1-O i del judici contra el govern de la Generalitat per uns fets que a tot Europa han dit que no és delictes, no troba més sortida que la repressió desfermada i en tots els ordres. A nosaltres no ens queda més opció que la independència. M'agradaria que si algú no està d'acord amb les afirmacions d'aquest article, en particular del que detallo en els dos últims paràgrafs m'ho raoni, argumenti i me convenci de que això no es així, m'encantaria ser convençut i que estic en error.

Josep Felip

Vic: una ciutat peculiar

Al municipi de Vic ja som més de 45.000 vigatans. És una població en creixement continu. Des del 2015 hem anat tenint uns increments anuals de 1,29%, 1,84%, 1,74% i el 2,25% fins el 2018. Aquest creixement no és gràcies a que les natalitats siguin molt elevades, més aviat es deu al flux de nouvinguts que arriben des de fa molts anys. El 25% de la ciutadania prové de 95 nacionalitats diferents del món. Aquest aspecte ha fet de la nostra, un ciutat peculiar per la seva diversitat.

A l'Ajuntament hem volgut fer una aposta ferma per la convivència i la cohesió social. Hem volgut treballar junts, ciutadania, professionals i polítics, des de la coresponsabilitat i el compromís compartit, on tots ens convertim en protagonistes d'un procés de desenvolupament social. Ho fem possible construint un coneixement compartit de la realitat. És molt important escoltar aquesta diversitat de protagonistes i recollir tot el que s'està fent als carrers.

El nostre objectiu és crear espais de trobada entre totes i tots per impulsar iniciatives conjuntes per a enfortir la nostra capacitat com a administració que té la responsabilitat de donar resposta als reptes actuals.

Per exemple, ens preguntem nosaltres mateixos (ahora que ho demanem als ciutadans): som tolerants i acceptem plenament als demés? Hi ha una relació respectuosa i efectiva entre les persones de diferents orígens? Potenciem prou l'aprenentatge del català? Es respecten les altres llengües? Disposem de mesures per prevenir i evitar els conflictes? I, molt important: Totes les vigatanes i vigatans, ens sentim part de la comunitat?

Per assegurar que les respostes siguin les més adients, cal que introduïm polítiques de foment de la convivència i de cohesió social, cal activar les relacions i la cooperació entre les persones de diferents orígens i cal també

respectar i assumir els valors centrals de la comunitat. L'Ajuntament de Vic, juntament amb una entitat local del tercer sector, L'Associació Tapís, vam signar l'any 2014 un conveni amb l'Obra Social "la Caixa" en el que ens comprometíem a articular un projecte similar al que s'està desenvolupant a 40 territoris diversos. S'anomena el Projecte d'Intervenció Comunitària Intercultural.

En el nostre projecte local, després d'efectuar un extens treball de diagnòstic, es va decidir desenvolupar 3 grans eixos de treball: l'educació comunitària, la salut comunitària i la convivència. Només destacaré alguns dels objectius més significatius d'aquests 3 eixos. En educació es va decidir crear un punt de trobada i de relació de les diferents AMPA de Vic, fomentar la participació de tota la comunitat educativa i promoure el treball conjunt, on totes les opinions i perspectives siguin vàlides.

En Salut es va proposar de construir la Taula de Salut Comunitària de Vic, per generar propostes de treball que ajudin a millorar la salut personal i la de la comunitat. Dintre d'aquesta taula es van crear 3 comissions específiques: la del programa de prescripció Social, la de la Jornada en Salut Comunitària i la comissió de Persones grans.

La Taula de convivència, ja entrant al tercer eix, es va generar al voltant de donar resposta a les necessitats identificades per tal de reforçar la cohesió social, la debilitat dels valors sobre la interculturalitat i el gènere, la gairebé inexistent relació entre comunitats de diverses procedències, l'existència de prejudicis i estereotips i la percepció en alguns espais públics d'una certa inseguretat. Tot aquest treball, ens està conduint a un seguit de resultats i conclusions, com per exemple, que és molt important dur a terme polítiques i iniciatives locals de tipus proactiu i preventiu i, també, que cal continuar generant espais de relació i diàleg no tan sols on responsables, tècnics i ciutadania col·laborin, sinó on a més es trobin, cooperin i interactuin positivament les persones i col·lectius d'orígens diferents. Cal tenir present que la convivència i la cohesió social implica la coneixença i reconeixement de totes les diversitats culturals, religioses, funcionals i generacionals. I és que és evident que la convivència és responsabilitat de totes i tots.

Josep Ramon Soldevila

Groc

Grups de persones vestides de blanc i amb una mena d'escafandres que preservaven la seva identitat, van aparèixer fa uns dies a la Plaça de Sant Jaume, carregats amb uns sacs curulls de llaços grocs que, segons van manifestar, havien arrancat prèviament de diferents indrets de Catalunya i que abocaven al mig de la plaça perquè fossin l'evidència de la neteja que havien practicat per tot el país. No sé el perquè però em va venir a la memòria la neteja ètnica dels serbis a l'antiga Iugoslàvia... Les persones que passejaven per la plaça s'ho miraven amb astorament i, alguns, manifestaven la seva indignació davant d'aquella conducta. I jo em pregunto, com és possible que aquest «comando» de neteja pugui actuar sense cap conseqüència davant de les seus del govern de la Generalitat i de l'Ajuntament. Ningú identifica aquesta gent?. Ningú els imposa, com a mínim, una multa?. No ho entenc.

Respostes. Calen respostes contundents davant d'actuacions com aquesta que són el resultat del clima que els partits amb tics autoritaris i amb unes lleis fetes a mida de la seva ideologia ens van imposant. A Catalunya tenen noms i cognoms. Ciudadanos amb l'Arrimades al capdavant i el PP que ja va començar fa anys a Badalona, la seva croada de neteja ètnica. La diputada Arrimades i els seus col·laboradors més propers han aterrat a

Catalunya només per fer mal. Han jugat amb foc i s'han «cremat». Les actuacions de Ciudadanos contra l'escola catalana, contra la llibertat d'expressió, contra les normes més elementals de cultura democràtica parlamentària, els defineixen com un partit tòxic. S'ha d'explicar i fer avinent a aquells conciutadans nostres, que els van votar, que l'aportació d'aquest partit a la política catalana és estèril, que crea confrontació innecessària. Debate és l'essència de la democràcia, l'insult que ells practiquen constantment és l'antítesi de la democràcia i de la intel·ligència.

Obstinació. Un dels qualificatius que els nostres adversaris polítics trien per identificar-nos és «obstinats». Si no fóssim obstinats no existiríem com a poble. Es pensaven que a cops de porra, amb intimidacions, amb amenaces en doblegarien. No ha estat així. Avui estem

lluny d'estar on voldríem, però no estem més lluny que ahir dels nostres objectius i, estic segura que, demà, encara hi estarem més a prop. I continuarem vestint de groc. Llaços a les solapes, llaços a les finestres i balcons, llaços a les places. Llaços que són el símbol que no volem els nostres polítics i els nostres representants socials a la presó per uns fets que no han pogut ser provats i que, veient com es desenvolupa el judici no podran provar, per inexistents.

Continuem. Hauríem volgut, majoritàriament, unes eleccions amb llistes unitàries, però els responsables d'alguns partits no ho han volgut. Tampoc no entenc aquesta decisió ni molt menys la comparteixo. Em sembla tristíssim que uns pocs militants puguin passar per sobre del que vol una majoria de ciutadans. Però és així. Ara la decisió està a les mans dels votants. Només un increment del vot independentista ens aproparà al nostre objectiu. Serem cridats a votar tres vegades: per decidir qui va a Madrid a defensar el nostre projecte, per triar els nostres representants a Europa, que és on jugarem la partida final i per saber qui governa els ajuntaments. Votem groc, groc i groc. Groc és dignitat, groc és determinació, groc és llibertat.

Teresa Casals

Odi

Escoltant el judici que es fa al Tribunal Suprem a Madrid contra els polítics catalans i escoltant les declaracions dels guàrdies civils cridats per la fiscalia, ha aparegut la paraula ODI, referida a la cara dels manifestants independentistes, en les diferents actuacions de la benemèrita. Han volgut fer-se com un escut i que això passi a ser com un agreujant contra els encausats, ja que en realitat, no tenien res més en concret. Només cal mirar els vídeos de la gent que hi havia davant dels col·legis on volien anar a votar, que més que odi, hi havia por i ràbia. La qual cosa és molt legítima quan gent jove, gent gran i de totes les edats, volien fer ús del fet democràtic d'anar a votar. En el moment d'arribar els antiavalots, amb vestimenta de guerra, baixant dels cotxes i furgonetes, avançant amb actitud amenaçadora, la primera sensació majoritària dels votants és de por. Ho dic perquè al col·legi on jo era, ho vaig veure en les més de 150 persones que estaven dintre i fora de l'edifici. Per primer i ràbia després. I és humà, en persones sense cap mena de defenses, ni de pals, ni d'armes, només una papereta a la mà, i posar el seu cos davants dels policies i guàrdies civils, defensant paperetes i urnes.

L'odi creix després, quan passa un temps i et bull la sang. No has pogut fer cap mena de força contra una policia entrenada i preparada

dies abans perquè, ells sí, tinguessin odi contra els que volien trencar l'unitat d'Espanya.

Aquest guàrdies civils declaren veure l'odi en les cares de la gent davant de la Conselleria d'Economia. Només cal veure els vídeos, la gent llançant-los flors sobre els vehicles i cantant cançons catalanes i, amb el pas de les hores, ràbia, sí molta ràbia, jo també hi era.

I si parlem de l'escorcoll d'Unipost, entrant a sac a regirar tots els despatxos, emportant-se tot el que volien, tant si era vàlid com si no, amb la gent manifestant-se contra aquesta mena d'actuacions, l'actitud era també de ràbia.

Parlem també, quan davant de la seu de la CUP, la policia volia entrar sense cap ordre judicial, només amb la prepotència que els hi dona estar en un país ocupat... de vergonya i de ràbia per part nostre. La societat catalana som en general, gent

pacífica, civilitzada, i pactista, amb més de dos mil anys d'història, de guerres, de pactes amb altres cultures, i de fer que el país avanci entre els millors. Per això volíem fer un referèndum, per veure quanta gent volia la independència, i per anar fent camí. Però la seva violència no ho permet: res de democràcia. Només el que Espanya vol i decideix, sense pactes. Ens hem fet grans, no fem volar coloms, potser ha arribat el moment de fer un altre mena de política. Però deixem passar aquestes properes eleccions i ja decidirà el poble.

P.D. Segons el diccionari Fabra, ODI = sentiment profund de malvolença envers algú. Repugnància profunda per alguna cosa.

Pilar Altarriba

Un dissabte amb en Toni Albà

A la passada Junta directiva nacional de Reagrupament, celebrada a Barcelona el 9 de març, entre altres decisions, vàrem decidir mirar de fer la següent Junta, la del 23 de març, en el Restaurant que porten les germanes d'en Toni Albà a Vilanova i la Geltrú, el 1918 Cuina de Mar, antic Peixerot. Vam acordar de mirar de quedar amb ell per donar-li suport després del linxament mediàtic a què es va veure sotmès després de publicar una piulada dedicada a Ines Arrimadas i que deia: “Bon viatge a Waterloo!!! (Vigila no passis de llarg i vagis a petar a Amsterdam ...allà, estaries com a casa i a més a més tindries tots els teus drets laborals respectats!)” En Toni Albà va fer aquesta piulada el passat 23 de febrer. El dia següent la Inés Arrimadas va anar a Waterloo a fer una manifestació, per dir-ho d'alguna manera, davant de la Casa de la República, on viu el President Puigdemont. Vint persones, mal comptades, que van fer 1.300 quilòmetres per estar-hi 15 minuts i, a sobre, la policia belga els hi va obrir un expedient per les diverses irregularitats que van cometre. Recordem la foto de la porta de la Casa de la República entreoberta. Un gest que denota diàleg, en lloc de confrontació. Però millor no comentem el diàleg

que pot donar la Sra. Arrimadas.

Bé, en Toni Albà va fer la piulada anterior i, com que en aquest país som tan primmirats, moltíssima gent se li va tirar a sobre titllant-lo de masclista. Companys de professió com en Toni Soler, director de la productora Minoria Absoluta, la que fa el Polònia, on en Toni Albà imita el rei emèrit espanyol, de seguida van sortir a defensar a la Sra. Arrimadas. És curiosa aquesta reacció d'en Toni Soler quan en el seu programa diari, l'Està Passant o al mateix Polònia fan mofa de tot i de tothom. Doncs en Toni Soler va dir després que quedava “congelada” la presència al Polònia d'en Toni Albà.

Per tots aquest motius vàrem decidir donar suport a en Toni Albà. Vàrem fer

la Junta d'11 a 14 hores i després vàrem dinar. A l'hora dels cafès va aparèixer en Toni Albà. Jo, personalment, vaig pensar que saludaria i després marxaria. Tot al contrari! Vàrem estar xerrant molta estona a la terrassa del restaurant, aprofitant el magnífic dia que va fer i vàrem descobrir una persona molt valenta i amb les idees molt clares. Una persona compromesa amb la causa i amb el país, un veritable crack! Vàrem riure molt i, la veritat, ens ho vam passar força bé. Us recomano que hi aneu al restaurant que porten les seves germanes, la Montserrat i la Núria, perquè es menja de fàbula!

Albert Aragonès

Viure després del naufragi

Mar Bosch Oliveras, *Vindràs amb mi després del diluvi*, Barcelona: Comanegra, 2018. La Magrana,

“Amb l'aigua al coll, van decidir salvar-se” (p. 151). Aquesta és la frase decisiva que clou el capítol que constitueix el moll de l'os d'aquesta novel·la de Mar Bosch. Com ja afirma el títol mateix, és una història de supervivència, de com dos joves superen dures adversitats en el camí cap a la maduresa personal. Com qui no vol la cosa, la novel·la aborda grans temes: la paternitat, la família, la solidaritat, la pèrdua, el fet de tornar a començar o el sentit de la vida mateixa. Tot i la transcendència dels temes que evoca, és un llibre de lectura molt àgil i divertida, que forma part de la col·lecció “Matar el monstre” de la qual aquí ja hem comentat un parell d'obres (vegeu *La Veu*, núm. 81, setembre 2018; i *La Veu*, núm. 84, desembre de 2018).

El llibre narra el procés d'adaptació a Barcelona de Noè i Sigrid (o també Coloma), dos germans que deixen el poble de Sant Guim de Freixenet després d'una situació familiar molt complicada. Els fets que originen el desplaçament a la ciutat són terribles, tràgics, però l'autora ho equilibra amb nombrosos elements de comicitat que sovint resulten hilarants: el noi del supermercat que es diu Eulàlia; la figureta de Darth Vader situada en un altaret per a fer pregàries; l'amistat de la protagonista amb una noia d'idees extravagants; el periodista ximple que destrueix els guerrers de terracota exposats durant el Fòrum de les Cultures; el misteri de les peticions de miracles al cementiri de Poblenou; l'individu xinès que fa de floquet de neu al zoològic;

etc.

Com totes les novel·les de la sèrie, l'acció té lloc a Barcelona, si bé la ciutat hi apareix de forma indirecta i amb no gaires referències explícites al Fòrum de les Cultures del 2004, any de l'acció. La protagonista percep Barcelona com una ciutat desconeguda i molt gran, encara que, certament, s'adona que pot constituir un refugi ideal per a ella:

Tot i que només fa uns dies que hi és, ja li sembla que Barcelona, així, sencera, no s'emboira mai del tot. La ciutat és tan gran, creu, que sempre ha de tenir una part del cos que pren el sol i així, amb la pell torrada i els ossos calats d'escalfor, ha pogut resistir als hiverns de qualsevol mena. I ella espera poder-se encomanar una mica de l'essència de la gran ciutat i tenir sempre un bocí xuclant aquesta energia. No deixar-se emboirar mai del tot. (34)

L'obra incorpora un joc simbòlic deliberat amb els noms dels protagonistes: el germà gran, Noè, com el constructor de l'arca bíblica, és el responsable

d'emprendre la marxa del poble on viuen (i on s'estaven ofegant) ambdós germans. Per la seva banda, Sigrid, que en realitat es diu Coloma, com el colom enviat des de l'arca, és qui explora la ciutat i comprova si aquesta els ofereix bones perspectives de vida després de la sotragada (el “diluvi”) que han patit. Però les referències no acaben aquí, ja que, justament, la novel·la s'inicia amb Noè reclòs a la seva habitació, que no fa cas als precis de la germana que li demana que en surti. Aquesta situació de reclusió de Noè i l'actitud sol·lícita i compassiva de la germana remetent a *La transformació* de Franz Kafka, però sense escarabat. De fet, la similitud de Noè amb Gregor Samsa acaba aquí; en canvi, el creixement que experimenta Sigrid, com a adolescent, és assimilable al que, en l'obra de Kafka, viu la germana del cèlebre personatge kafkià.

Com en el relat bíblic, també hi ha espai per a l'esperança, si bé, en lloc d'una branca d'olivera, a la novel·la es manifesta amb un gelat (“un gelat dels que manen, dels de dalt de tot de la carta, un *puto rei del mambo*”, diu la nena). Es tracta d'un record agradable que uneix tots dos germans, que s'afegeix al balsàmic aire de mar de la ciutat que entra a l'habitació de Noè on irromp Sigrid. L'aire de mar que encara es pot apreciar a Barcelona sempre sorprèn aquells que no hi han viscut habitualment i que no el conceben per a una ciutat tan gran, tan densa, tan poblada.

A hores d'ara, amb aquesta i les dues obres que ja he tractat aquí, hom pot afirmar que la iniciativa de l'editorial Comanegra ha reeixit en aplegar una polifonia molt diversa que incorpora amb la veu de Bosch una novel·la molt singular que sorprèn el lector.